

M. Vasalis – De Afsluitdijk [1940]. Tekst B (met woordverklaringen)

Uit: *Verzamelde gedichten* (Van Oorschot, 2015)

De Afsluitdijk

- 1 De bus rijdt als een kamer door de nacht
2 de weg is recht¹, de dijk is eindeloos
3 links ligt de zee, getemd² maar rusteloos,
4 wij kijken uit, een kleine maan schijnt zacht.
- 5 Vóór mij de jonge pas³-geschoren nekken
6 van twee matrozen, die bedwongen gapen⁴
7 en later, na een kort en lenig⁵ rekken
8 onschuldig op elkanders schouder slapen.
- 9 Dan zie ik plots, als waar 't een droom, in 't glas
10 ij⁶ en doorzichtig aan de onze vastgeklonken,
11 soms duidelijk als wij, dan weer in zee verdronken
12 de geest van deze bus; het gras
13 snijdt dwars⁷ door de matrozen heen.
14 Daar zie ik ook mezelf. Alleen
15 mijn hoofd deint⁸ boven het watervlak,
16 beweegt de mond als sprak
17 het, een verbaasde zeemeermin⁹.
18 Er is geen einde en geen begin
19 aan deze tocht, geen toekomst, geen verleden,
20 alleen dit wonderlijk gespleten¹⁰ lange heden.

¹ **recht**: niet krom

² **getemd** – temmen: van een wild dier een huisdier maken

³ **pas**: tijd – kort voor de reis met de bus

⁴ **gapen**: diep inademen met open mond (als je moe bent)

⁵ **lenig**: buigzaam, beweeglijk

⁶ **ijl**: vluchtig, dun, licht

⁷ **dwars**: door het midden

⁸ **deint** – deinen: zacht bewegen

⁹ **de zeemeermin**: mythisch wezen dat in de zee leeft, b.v. *Arielle*

¹⁰ **gespleten** – splijten: delen, gedeeld

Sprachniveau (rezeptiv) B2

Syntaktisch

- Parataktische Struktur zu Beginn (V. 1-4)
- zunehmend komplexere Satzstrukturen (eingeschobene Nebensätze, z.B. V. 9 „als waar `t een droom“)

Wortwahl

- Bekannte Wörter aus dem Niederländischunterricht, auch aus dem Deutschen ableitbar (bus, nacht, kamer, nekken, schouder)
- Vergleiche „als een kamer door de nacht“ (V. 1), „soms duidelijk als wij“ (V. 11)
- Personifikation des Meeres „getemd, maar rusteloos“ (V. 3)
- Adverbien der Zeit (pas, later, dan, plots, heden, verleden, einde, begin)
- Präsens und Partizip Perfekt
- Abkürzung „`t“ für „het“ (V. 9)
- altertümlicher Sprachgebrauch (V. 8 „elkanders“, V. 9 „als waar `t“)

Semantisch

- Etwas Alltägliches, das Fahren im Bus, bekommt plötzlich etwas Zauberhaft-Märchenhaftes und auch die Zeit scheint ausgeschaltet. Ob dies die nur scheinbar gezähmte See bewirkt?